

سؤالات آزمون نهایی درس: فارسی ۳	ساعت شروع: ۸ صبح	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۰۳/۰۴	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	رشته: همه رشته‌ها	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحات: ۴ صفحه
دانش‌آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خردادماه سال ۱۴۰۲			

ردیف	سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)	نمره
------	------------------------	------

قلمرو زبانی (۷ نمره)

۱	کدام معنی از واژه «سامان» در مصراع «با جان بودن به عشق در سامان نیست» برنمی‌آید؟ الف) امکان ب) درخور پ) مصلحت ت) میسر	۰/۲۵
۲	معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. الف) باز زین و برگ را بر گرده کپرها و کرنده نهادند. ب) من بیم آن داشتم که مورد عتاب معلم واقع گردم. پ) ز یزدان دان، نه از ارکان، که کوتاه‌دیدگی باشد که خطی کز خرد خیزد، تو آن را از بنان بینی	۰/۷۵
۳	با توجه به متن زیر، شکل درست واژه‌ای را که املای آن غلط است، بنویسید. «معلم» لباسی را که جز در روز توزیع جوایز یا در هنگامی که بازرس به مدرسه می‌آمد نمی‌پوشید، بر تن کرده بود. گذشته از آن، تمام اتاق درس را ابهت و شکوهی که مخصوص مواقع رسمی است، فرا گرفته بود اما آنچه بیشتر مایع شگفتی من گشت، آن بود که بر روی نیمکت‌هایی که در مواقع عادی خالی بود، جماعتی را از مردان دهکده دیدم که نشسته بودند.	۰/۲۵
۴	کدام یک از ابیات زیر، فاقد غلط املایی است؟ الف) چو او را بدیدند برخاست غو ب) نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم ننگی که آمد ز آتش برون شاه نو نتوان شبخ تو گفتن که تو در وهم نیایی	۰/۲۵
۵	از میان واژگان زیر، املای کدام واژه، به هردو شکل صحیح است؟ «اتراق / اطراق»، «جناق / جناغ»، «حتاکی / هتاکی»، «حمایل / همایل».	۰/۲۵
۶	در کدام گزینه املای واژه‌ای غلط است؟ شکل درست آن را بنویسید. الف) نمی‌پذیرفتید؛ بهانه می‌آوردید و طفره می‌رفتید. ب) آن وقت من هرچه اسرار و تعارف می‌کنم، تو بیشتر ابا و امتناع می‌ورزی.	۰/۵
۷	در هریک از جمله‌های زیر، املای درست را از داخل کمانک برگزینید. الف) پس از او عموی بزرگم برجسته‌ترین شاگرد (حوزه / حوضه) ادیب بزرگ بود. ب) از مکاید فعلش به جهان برفتند و از کربت جورش راه (غربت / قربت) گرفتند. پ) قدری برای به‌جا آمدن احوال و تسکین (قلیان / غلیان) درونی در حیاط قدم زد.	۰/۷۵
۸	در کدام گزینه «حذف به قرینه معنایی» صورت نیذیرفته است؟ الف) عشق من، خنده تو / در تاریک‌ترین لحظه‌ها می‌شکفد. ب) پادشه را کرم باید تا بر او گرد آیند و رحمت تا در پناه دولتش ایمن نشینند. پ) گر آتش دل نهفته داری سوزد جانت، به جانت سوگند ت) گفت: «نزدیک است والی را سرای؛ آنجا شویم» گفت: «والی از کجا در خانه خمار نیست؟»	۰/۲۵
۹	زمان و نوع فعل «نخستین جمله» در همه عبارات زیر، به‌جز عبارت یکسان است. الف) داشتم می‌گفتم آن شب نیز / سورت سرمای دی بیدادها می‌کرد. ب) در باب آن مسئله معهود، خاطرم داشت کم‌کم به کلی آسوده می‌شد. پ) با تمام نیرویی که داشت می‌دوید. هر از گاهی صدای تیر یا انفجاری او را به خود می‌آورد. ت) کار داشت به دلخواه انجام می‌یافت که ناگهان از دهنم در رفت که آخر آقایان، حیف نیست از چنین غازی گذشت؟	۰/۲۵

سؤالات آزمون نهایی درس: فارسی ۳	ساعت شروع: ۸ صبح	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۰۳/۰۴	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	رشته: همه رشته‌ها	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحات: ۴ صفحه
دانش‌آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خردادماه سال ۱۴۰۲			
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir			

ردیف	سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)	نمره
------	------------------------	------

۱۰	در بیت زیر، چند «مفعول» وجود دارد؟ «بگفت: آنجا به صنعت در چه کوشند؟ بگفت: اندۀ خرنده و جان فروشند»	۰/۲۵
۱۱	ضمیر پیوسته، در کدام مصراع، «وابسته وابسته» است؟ «بعد چندی که گشودش چشم رخش خود را دید بس که خونس رفته بود از تن بس که زهر زخم‌ها کاریش گویی از تن حسّ و هوشش رفته بود و داشت می‌خوابید»	۰/۲۵
۱۲	در بیت «به دستور فرمود تا ساروان / هیون آرد از دشت صد کاروان»: الف) کدام واژه در جایگاه «ممیز» است؟ ب) جمله «پیرو» یا «وابسته» را مشخص کنید.	۰/۲۵ ۰/۲۵
۱۳	در متن «کلمه استاد را به پیشنهاد ایشان اختیار کردم اما خوش ندارم زیاد استعمال کنم. همه حضار یک‌صدا تصدیق کردند که تخلّصی بس بجاست و سزاوار ایشان است.» الف) نوع وابسته وابسته را بنویسید. ب) نمودار پیکانی آن را رسم نمایید.	۰/۲۵ ۰/۲۵
۱۴	با توجه به بیت‌های زیر، درستی یا نادرستی هریک از موارد داده شده را تعیین کنید. «ای مادر سرسپید، بشنو بگرای چو ازدهای گرز بخرش چو شرز شیر ارغند» الف) در گروه اسمی «شرزه شیر ارغند» واژه «شیر» هسته است. ب) ترکیب «مادر سرسپید» وصفی و ترکیب «سیاه‌بخت فرزند» اضافی است. ☐ درست ☐ نادرست ☐ درست ☐ نادرست	۰/۵
۱۵	در عبارت «چون برسیدم بوی گلیم چنان مست کرد که دامنم از دست برفت»: الف) جمله «پایه» یا «هسته» را مشخص کنید. ب) نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را، به ترتیب، بنویسید.	۰/۲۵ ۰/۵
۱۶	در سروده «تہمتن، گرد سجستانی / کوه کوهان، مرد مردستان / رستم دستان / در تگ تاریک ژرف چاه پهناور / کشته هر سو بر کف و دیواره‌هایش نیزه و خنجر... / در بُن این چاه آبش زهر شمشیر و سنان، گم بود»: الف) نوع نخستین نقش تبعی را بنویسید. ب) «و» در جمله پایانی، حرف عطف است یا ربط؟ پ) نشانه «ان» در واژه مشخص شده، مفهوم «شباهت» دارد یا «جمع»؟	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵

قلمرو ادبی (۵ نمره)

۱۷	ابیات زیر را به شکلی درست کامل کنید. الف) ب) دارد اسارت تو به زینب اشارتی	۱
ادامه سؤالات در صفحه سوم		

سؤالات آزمون نهایی درس: فارسی ۳	ساعت شروع: ۸ صبح	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۰۳/۰۴	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	رشته: همه رشته‌ها	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحات: ۴ صفحه
دانش‌آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خردادماه سال ۱۴۰۲			
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir			

ردیف	سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)	نمره
------	------------------------	------

۱۸	در عبارات زیر، جاهای خالی را، به‌درستی، پُر کنید. (الف) کتاب «بینوایان» اثر است. (ب) کتاب نوشته «ظهیری سمرقندی» است.	۰/۵												
۱۹	نام آفرینندگان آثاری را که نویسنده آنها نادرست ذکر شده، بنویسید. «بخارای من، ایل من: محمد بهمن‌بیگی / تذکرة الاولیا: عطار / تمهیدات: شهاب‌الدین سهروردی / قصه شیرین فرهاد: نظامی»	۰/۵												
۲۰	در تشبیه موجود در بیت زیر، «مشبه» کدام است؟ «بر کن ز بُن این بنا که باید از ریشه بنای ظلم بر کند»	۰/۲۵												
۲۱	آرایه ادبی مناسب هر بیت را برگزینید. (الف) با اهل فنا دارد هر کس سر یک‌رنگی (ب) زمانه گر بزند آتش به خرمن عمر باید که به رنگ شمع از رفتن سر خندد (تضاد / مجاز) بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست (تشخیص / متناقض‌نما)	۰/۵												
۲۲	واژگان پدیدآورنده آرایه لفظی «سجع» در عبارت زیر، کدام‌اند؟ «هر نفسی که فرو می‌رود ممد حیات است و چون برمی‌آید مفرح ذات.»	۰/۵												
۲۳	جاهای خالی عبارات زیر را، به‌درستی، پُر کنید. (الف) کاربرد واژگان قافیه در بیت زیر، سبب خلق آرایه ادبی «.....» شده‌است. «آتش است این بانگ نای و نیست باد هر که این آتش ندارد نیست باد» (ب) در مصراع نخست بیت زیر، کاربرد آرایه‌های و مشهود است. «دل چه بندی در این سرای مجاز؟ همت پست کی رسد به فراز؟» (پ) در بیت زیر، کاربرد آرایه‌های «تشبیه»، «مراعات نظیر»، «تلمیح» و «.....» مشهود است. «چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیبان؟ چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان؟»	۱												
۲۴	آرایه ادبی مناسب با هر سروده را در برابر آن بنویسید. (یک آرایه اضافه است)	۰/۷۵												
<table border="1"> <tr> <td>الف) آتش عشق است کاندنر نی فتاد</td><td>جوشش عشق است کاندنر می فتاد</td><td>۱- ایهام</td></tr> <tr> <td>ب) چون رود امیدوارم؛ بی‌تابم و بی‌قرارم</td><td>من می‌روم سوی دریا؛ جای قرار من و تو</td><td>۲- تضمین</td></tr> <tr> <td>پ) گرچه بیرون تیره بود و سرد همچون ترس / قهوه‌خانه گرم و روشن بود همچون شرم</td><td></td><td>۳- حسن تعلیل</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td>۴- حس آمیزی</td></tr> </table>			الف) آتش عشق است کاندنر نی فتاد	جوشش عشق است کاندنر می فتاد	۱- ایهام	ب) چون رود امیدوارم؛ بی‌تابم و بی‌قرارم	من می‌روم سوی دریا؛ جای قرار من و تو	۲- تضمین	پ) گرچه بیرون تیره بود و سرد همچون ترس / قهوه‌خانه گرم و روشن بود همچون شرم		۳- حسن تعلیل			۴- حس آمیزی
الف) آتش عشق است کاندنر نی فتاد	جوشش عشق است کاندنر می فتاد	۱- ایهام												
ب) چون رود امیدوارم؛ بی‌تابم و بی‌قرارم	من می‌روم سوی دریا؛ جای قرار من و تو	۲- تضمین												
پ) گرچه بیرون تیره بود و سرد همچون ترس / قهوه‌خانه گرم و روشن بود همچون شرم		۳- حسن تعلیل												
		۴- حس آمیزی												

قلمرو فکری (۸ نمره)

۲۵	شاعر در بیت زیر، به بیدادگری کدام پادشاه اشاره دارد؟ «آن کسی را که در این ملک، سلیمان کردیم ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است»	۰/۲۵
۲۶	مولانا در بیت زیر، چه کسانی را سزاوار همراهی «عارف» دانسته‌است؟ «نی حریف هر که از یاری برید پرده‌هایش پرده‌های ما درید»	۰/۲۵
۲۷	«ضرورت توسل به مرشد و مراد» از مفهوم کدام بیت برمی‌آید؟ (الف) در عالم پیر، هر کجا برنایی است (ب) آیین طریق از نفس پیر مغان یافت عاشق بادا که عشق خوش سودایی است آن خضر که فرخنده‌پی‌اش نام نهادند	۰/۲۵

ادامه سؤالات در صفحه چهارم

سؤالات آزمون نهایی درس: فارسی ۳	ساعت شروع: ۸ صبح	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۰۳/۰۴	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	رشته: همه رشته‌ها	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحات: ۴ صفحه
دانش‌آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خردادماه سال ۱۴۰۲			
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش http://aee.medu.gov.ir			
ردیف	سؤالات (پاسخ‌برگ دارد)		
نمره			
۲۸	بیت «نشاط غربت از دل کی برد حُبّ وطن بیرون؟/ به تخت مصرم اما جای در بیت الحزن دارم» به کدام داستان اشاره دارد؟		
۲۹	عبارت «و آنچه را قدیمی است قدیمی ندانم که تو از آن منی و من از آن تو. درست مانند نخستین باری که نام زیبای تو را تلاوت کردم.» کدام مفهوم را خاطرنشان می‌سازد؟ (الف) غیرت و توانایی معشوق (ب) جاودانگی و تقدس عشق (پ) کرامت و مهربانی معشوق (ت) وصف‌ناپذیری و زیبایی عشق		
۳۰	با توجه به ابیات زیر، مراد از «پیر خردمند» کیست؟ «چه خوش فرمود آن پیر خردمند وزین خوشتر نباشد در جهان پند: اگر خونین‌دلی از جور آیام لب خندان بیاور چون لب جام»		
۳۱	مراد از «این سخن» در بیت زیر چیست؟ «سیاوش چنین گفت کای شهریار که دوزخ مرا زین سخن گشت خوار»		
۳۲	شاعر در سروده زیر، علاقه خود به محبوبش را به چه موضوعی پیوند زده‌است؟ «خنده‌ات را می‌خواهم/ چون گلی که در انتظارش بودم/ گل آبی، گل سرخ کشورم که مرا می‌خواند.»		
۳۳	شاعر در بیت زیر، شنونده را برای بهره بردن از سخنان گوینده، به چه چیزی فرا خوانده‌است؟ «مستمع صاحب‌سخن را بر سر کار آورد غنچه خاموش بلبل را به گفتار آورد»		
۳۴	مقصود از آخرین جمله عبارت «با آخرین رمق‌هایتان داد زدید و به همه دستور دادید که بروند... به یک نفر هم گفتید که به برادر محسن خبر بدهد که ادامه حمله را در دست بگیرد.» چیست؟		
۳۵	بیت «صد هزاران سایه جاوید تو/ گم‌شده بینی ز یک خورشید تو» و بیت زیر، بر کدام مفهوم مشترک تأکید دارند؟ «وصلت آن کس یافت کز خود شد فنا هر که فانی شد ز خود، مردانه‌ای است»		
۳۶	بیت «چنان آمد اسپ و قبای سوار/ که گفتی سمن داشت اندر کنار» را با مضمون بیت زیر مقایسه کنید. «آتش ابراهیم را نبود زبان هر که نمرودی است گو می‌ترس از آن»		
۳۷	در متن «ناله‌های گریه‌آلود آن روح دردمند و تنها را می‌شنوم. ناله‌های گریه‌آلود آن امام راستین و بزرگم را که همچون این شیعه گمنام و غریبش، در کنار آن مدینه پلید و در قلب آن کویر بی‌فریاد، سر در حلقوم چاه می‌برد و می‌گریست.» منظور از «امام راستین و بزرگ» و «شیعه گمنام و غریب»، به ترتیب، چه کسانی است؟		
۳۸	معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید. (الف) عصارة تاکی به قدرت او شهد فایق شده. (ب) متکلم وحده و مجلس‌آرای بلامعارض شده‌است. (پ) حیات از عشق می‌شناس و ممات بی عشق می‌یاب. (ت) بعد از این وادی استغنا بود (ث) اگر کوه آتش بود، بسپر (ج) یک قصه بیش نیست غم عشق وین عجب (چ) با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است (ح) آنجا در آن برزخ سرد، در کوچه‌های غم و درد		
۲۰	جمع نمره پیروز باشید.		